

เศรษฐกิจพอเพียง... นำสู่ความสุขของชีวิตอย่างยั่งยืน^๑

โดย ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล^๒

“...คำว่าพอก็เพียงพอ เพียงนี้ก็พอดังนั้นเอง. คนเราถ้าพอ ในความต้องการ ก็มีศรัทธาเล็กน้อย เมื่อมีศรัทธาเล็กน้อย ก็เบียดเบียน คนอื่นน้อย. ถ้าทุกประเทศมีศรัทธาติด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีศรัทธาติดว่า ทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑



ปัจจุบันสถานการณ์โลก มีการเปลี่ยนแปลงมาก ในระยะเวลาอันรวดเร็ว อาจกล่าวได้ว่าเวลานี้ โลก เหลือเพียงข้าวเดียว คือ ข้าวเสรีนิยม หรือทุนนิยม หรือบริโภคนิยม แล้วแต่จะเรียกชื่อกัน ซึ่งในโลกทุนนิยมนี้ประเทศต่างๆ มุ่งแสวงหาความเจริญเติบโต ทางด้านเศรษฐกิจเป็นที่ตั้ง และลักษณะสำคัญ คือ แสวงหา ความร่ำรวยจากการลงทุน การผลิต และการบริโภคซึ่งจาก ประสบการณ์ที่ผ่านมาได้ให้ข้อคิดแก่เราว่าการเข้าสู่วัฏจักร ของเสรีนิยมนั้น ได้นำประเทศไทยไปสู่การพัฒนาที่ “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหาและการพัฒนาไม่ยั่งยืน” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงพระราชทาน “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อนำทางไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

โลกแห่งเสรีนิยม หรือบริโภคนิยม

การบริโภคถือเป็นทฤษฎีหลักของระบบทุนนิยม ถ้าปราศจากจุดนี้แล้วถือว่าเจริญไม่ได้ เพราะฉะนั้น จึงเกิด

ภาวะของการแข่งขันกันอย่างรุนแรงและมีการกระตุ้นให้เกิด การบริโภคอยู่ตลอดเวลา โดยการกระตุ้นให้เกิดกิเลสทำให้เกิด ความอยาก ซึ่งจะทำให้ระบบนี้คงอยู่ได้ ของบางอย่างไม่จำเป็นต้อง การบริโภค ก็ถูกกระตุ้นให้เกิดความต้องการบริโภค เช่น การทำหีบห่อให้สวยงาม เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม สินค้าที่นำมาบริโภคทุกอย่างต้องผลิต มาจากวัตถุดิบที่ได้มาจากทรัพยากรธรรมชาติ ขณะเดียวกัน เมื่อมีการบริโภคนั้นก็ก่อให้เกิดของเสียออกมาในปริมาณเกือบจะ เท่ากัน ฉะนั้นโลกจะต้องรับภาระอย่างมากคือ จะต้องป้อน วัตถุดิบเพื่อการบริโภค และหลังจากนั้นต้องแบกรับภาระขยะ ของเสียที่มาจากบริโภค โดยที่การจัดการเรื่องกำจัดขยะ ของเสียยังทำได้น้อยมาก การ Recycle เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ มีแค่ ๑๙ เปอร์เซ็นต์ ยิ่งเวลานี้มีการอำนวยความสะดวกให้กับ ผู้บริโภค จะเห็นว่าสินค้าประเภทใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งมีจำนวนมาก ปัญหาคือทรัพยากรธรรมชาติจะแบกรับไหวหรือไม่ คำตอบ ก็คือไม่ไหว

เพราะเวลานี้ทั่วโลกมีการบริโภคในอัตรา ๓ : ๑ คือ ทรัพยากรธรรมชาติถูกบริโภคไป ๓ ส่วน แต่สามารถชดเชย

^๑ คัดลอกจากหนังสือ การทรงงานพัฒนาประเทศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สิงหาคม ๒๕๕๔. เพื่อเผยแพร่ในการประชุมประจำปี ๒๕๕๔ ของมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง “อะไรคือ เศรษฐกิจพอเพียง” วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕ ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี.

^๒ เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา, ประธานกรรมการมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาประเทศตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, อดีตเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.



กลับมาได้เพียง ๑ ส่วน ซึ่งถ้ายังคงมีการบริโภคกันในอัตรา
นี้ต่อไป ก็จะต้องพบกับปัญหาในที่สุด อย่างไรก็ตาม ได้เริ่มมี
กระแสของกลุ่มคนที่มีปัญหาเกิดขึ้น ที่เรียกว่ากระแสอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม (Green) เพราะเริ่มมองเห็นถึงภัยอันตรายที่จะ
เกิดขึ้นต่อสภาวะโลกปัจจุบัน

การพัฒนาประเทศต้องวางรากฐานที่มั่นคง

ความเจริญเติบโตได้ก่อให้เกิดวิกฤตต่อเศรษฐกิจของ
ประเทศ คือ โตแล้วแตกมาแล้วหลายครั้ง เป็นสังขรณ์อย่างหนึ่ง
คือ เมื่อเศรษฐกิจโตมากขึ้น ในที่สุดก็จะแตกออก และก็จะ
มาเริ่มต้นกันใหม่

เมื่อมีการมองหาว่าอะไรคือสาเหตุของวิกฤตการณ์
ฟองสบู่แตกจะพบว่าเป็นเพราะ การเจริญเติบโตของไทยอยู่
บนฐานที่ยังไม่มีความพร้อมพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงรับสั่งเกี่ยวกับ “เศรษฐกิจพอเพียง” ว่าการพัฒนาบ้านเมือง
เหมือนการสร้างบ้าน เวลาที่มีการสร้างบ้านสิ่งแรกที่ต้องทำคือ
ต้องวางฐานรากฝังเสาเข็ม และเสาเข็มแต่ละต้นจะถูกคำนวณ
มาแล้วว่า ต้องแบกรับน้ำหนักเท่าใด แล้วจึงสร้างบ้าน แน่ใจว่า
ถ้าเสาเข็มวางไว้สำหรับบ้านสองชั้นก็จะแบกรับได้แค่
บ้านสองชั้นเท่านั้น การพัฒนาประเทศก็เช่นกัน แต่ที่ผ่านมา
ประเทศไทยเหมือนการย่างก้าวเข้าสู่การพัฒนาโดยที่ไม่ได้
คำนึงถึงฐานรากของประเทศ ซึ่งมีฐานในภาคการเกษตรแต่
กลับมุ่งไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (NIC : Newly
Industrialized Country) ที่มีความต้องการปัจจัยสำคัญ ๓
ประการ คือ หนึ่ง เงิน ซึ่งประเทศไทยอาจมีไม่พอ ก็ต้อง
ไปกู้มาเพิ่ม เสาแรกก็ไม่ใช่ของเราแล้ว สอง เทคโนโลยี
ในปัจจุบันเรายังใช้การถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศ
(Transfer of Technology) ก็ต้องนำเข้าอีกเช่นกัน และ
สาม คือกำลังคนซึ่งระดับการศึกษาโดยเฉลี่ยของไทยยังคง
อยู่ในระดับต่ำ จึงต้องให้ชาวต่างชาติเข้ามาบริหารเงินและ
เทคโนโลยีของเขา

ดังนั้น จะเห็นว่า
การพัฒนาอุตสาหกรรม
ของประเทศไทยตั้งอยู่
บนฐานของประเทศอื่น
ทั้งสิ้น และเมื่อมีการย้าย
ฐานการลงทุนออกไป
เศรษฐกิจก็ล้มในที่สุด



เหมือนบ้านถูกถล่มเสารื้อน บ้านก็ต้องพังอย่างแน่นอน
สถานการณ์นี้เป็นวัฏจักรของการพัฒนา เหมือนกับวัฏจักร
เชิงพุทธ คือ เกิด แก่ เจ็บ ตายเพราะไม่มีฐานรองรับที่มั่นคง

เรียนรู้ “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามรอยพระยุคลบาท

ต่อไป เรามาเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทในเรื่อง
“ดี เก่ง และมีความสุข” คงไม่มีใครไม่อยากเป็นคนดี คนเก่ง
และมีความสุข โดยเฉพาะความสุขนี้สำคัญ คนส่วนมาก
ไม่ค่อยนึกถึงความสุข นึกถึงแต่ความสนุกเป็นที่ตั้งความจริง
ความสุขเป็นความรู้สึกของเรา ไม่จำเป็นต้องมีส่วนประกอบ
ที่ฟังเพื่อเราก็มีความสุขได้ แต่ส่วนใหญ่ความสุขมักจะปนกับ
ความสนุกซึ่งต้องระวังให้ดีเพราะฉะนั้น ในชีวิตของเราต้อง
เสริมสร้างจิตใจในการทำงานให้นึกถึงคุณธรรม จริยธรรม
พอเพียง อุดม ประหยัด โดยดูต้นแบบของพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวที่ทรงปฏิบัติให้เห็นมาโดยตลอด ทรงใช้ของ
ธรรมดา เมื่อปี ๒๕๒๔ ที่ได้รับแต่งตั้งจากรัฐบาลให้ไปถวายงาน
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ สังกัดสายละเอียดรอบๆ ตัวไปเสียทุกอย่าง
มองไปที่ข้อพระหัตถ์ว่าทรงใช้นาฬิกาอะไรมองจนพระองค์
ทรงยื่นข้อพระหัตถ์มาให้ดู ทรงตรัสอย่างมีพระอารมณ์ขันว่า
“ยี่ห้อใส่แล้วโก้” ผมจำแบบไว้ เพราะอยากรู้ว่าพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวทรงใช้นาฬิกาเรือนละเท่าไร พอวันหยุดก็รีบไป
ที่ร้าน ก็ทราบว่ามีราคาเพียงแค่ ๗๕๐ บาท แต่หลายท่าน
เงินเดือนนิดเดียว กลับใส่นาฬิกาเรือนละเป็นแสนซึ่งเกินฐานะ
ถ้าเราใช้สติปัญญาพิจารณา จะเห็นว่านาฬิการาคาเท่าไรก็ใช้
เวลาเดียวกัน โดยไม่ต้องตกเป็นทาสของวัตถุนิยม

ในวันแรกที่พระองค์เสด็จขึ้นครองราชย์ ทรงมีพระปฐม
บรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุข
แห่งมหาชนชาวสยาม” ทรงชี้ให้เห็น “ประโยชน์สุข” และทรงใช้
“ธรรม” หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ “ธรรมาภิบาล” พระองค์ทรงมีรับสั่ง
มาหลายสิบปีแล้ว แต่คนไทยชอบคิดและทำตามฝรั่ง เพราะไม่มี
ความภูมิใจในความเป็นไทย เรามีความรู้ความคิดลึกซึ้งกว่าฝรั่ง
หลายเท่า แต่อย่าไปปฏิเสธความรู้จากเขา จะต้องรู้เขา รู้เรา
เพราะเราจะต้องทั้งแข่งขันและร่วมมือกับเขา แต่อย่าตกเป็น
ทาสความคิดใคร เราเป็นไทย ชื่อก็บอกแล้ว “ไท” เป็นอิสระเสรี
จากความคิดและการปฏิบัติที่งมงาย

“เศรษฐกิจพอเพียง” คือการทำให้พอเพียง ทำให้
เต็มที่ เป็นเรื่องธรรมดา คือธรรมชาติ ธรรมดา ถ้าทำพอเพียง
ก็สามารถนำประเทศไปได้ดี การยึดเศรษฐกิจพอเพียงนั้น



ต้องทำจิตใจให้สะอาด สว่าง สงบ แจ่มใส ทำดีตลอดเวลา จะทำให้เกิดประโยชน์สุข

การพัฒนาต้องทำตามลำดับขั้นตอน



พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีรับสั่งให้มีการพัฒนาไปตามขั้นตอนเป็นระยะๆ อย่าใจร้อน ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรจึงค่อยสร้างเสริมฐานะทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น

ดังทรงมีพระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ผู้สำเร็จการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศโดยทรงเน้นการมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรแล้ว จึงสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้นซึ่งขออัญเชิญมา ณ ที่นี้ ดังนี้

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้นตอน ต้องสร้างพื้นฐานคือความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศ และของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด...”

ความสำคัญของพระบรมราโชวาทนี้ อยู่ที่ว่าแนวทางการพัฒนาที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลัก แต่เพียงอย่างเดียว โดยไม่มีพื้นฐานของความสามารถพึ่งพาตนเองได้ของประชาชน อาจเกิดปัญหาได้จึงทรงเน้นการมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรแล้ว จึงสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น ถ้าจะใช้ภาษาเศรษฐศาสตร์

อธิบายตามความหมายนี้ก็คือ แทนที่จะเน้นการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมนำการพัฒนาประเทศ ควรที่จะสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานก่อน นั่นคือทำให้ประชาชนในชนบทส่วนใหญ่พอมีพอกินก่อน หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นแนวทางการพัฒนาที่เน้นการกระจายรายได้เพื่อสร้างพื้นฐานและความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศก่อนเน้นการพัฒนาในระดับสูงขึ้นไป

ต่อมาเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๑๗ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสเน้นในเรื่องพอกินพอใช้ดังกล่าวอีกครั้ง ซึ่งขออัญเชิญมา ณ ที่นี้ ดังนี้

“...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้ำสมัยว่าเมืองไทยเขย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งทันสมัยใหม่ แต่เราพออยู่พอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยพออยู่พอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐาน ปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายในแง่นี้ ในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่ใช่รุ่งเรืองอย่างยอด แต่ว่าการพออยู่พอกินมีความสงบนั้น ถ้าจะเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้ารักษาความพออยู่พอกินนั้นได้ เราจะยอดเยี่ยม...”

การบริหารแบบคนจน สามัคคี และเมตตากัน



นอกจากนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีพระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๔ เกี่ยวกับการบริหารว่า ต้องมีการบริหารที่เรียกว่าแบบคนจน แบบที่ไม่ติดตัวเรามากเกินไปทำอย่างมีสามัคคี ก็จะอยู่ได้ตลอดไป ซึ่งขออัญเชิญมา ณ ที่นี้ ดังนี้

“...ต้องทำแบบ “คนจน”. เราไม่เป็นประเทศร่ำรวย เรามีพอสมควร พออยู่ได้. แต่ไม่เป็นประเทศที่ก้าวหน้าอย่างมาก. เราไม่อยากจะเป็นประเทศก้าวหน้าอย่างมาก.

เพราะถ้าเราเป็นประเทศก้าวหน้าอย่างมาก ก็จะมีแต่ถอยหลัง. ประเทศเหล่านั้น ที่เป็นประเทศที่มีอุตสาหกรรมก้าวหน้า จะมีแต่ถอยหลังและถอยหลังอย่างน่ากลัว. แต่ถ้าเริ่มมีการบริหารแบบที่เรียกว่าแบบ “คนจน” แบบที่ไม่ติดกับตำรามากเกินไป ทำอย่างมีสามัญสำนึกนี้แหละ คือเมตตาตากัน ก็จะอยู่ได้ตลอดไป...”

“พอมีพอกิน” แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑ ว่า “พอมีพอกิน” แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง และ “พอเพียง” หมายความว่าพอประมาณซึ่งขออัญเชิญมา ณ ที่นี้ ดังนี้

“...เมื่อปี ๒๕๑๗... วันนั้นได้พูดว่า เราควรจะมีปฏิบัติให้พอมีพอกิน พอมีพอกินนี้ก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง. ถ้าแต่ละคนพอมีพอกินก็ใช้ได้. ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้น ก็เริ่มจะไม่พอมีพอกิน. บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย...”

“...คำว่าพอกีเพียงพอ เพียงนี้ก็พอดังนั่นเอง. คนเราถ้าพอในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย. ถ้าทุกประเทศมีความคิด อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข. พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น. ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง... ฉะนั้น ความพอเพียงนี้ก็แปลว่า ความพอประมาณและความมีเหตุผล...”

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นทั้งเศรษฐกิจหรือความประพฤติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๓ ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นทั้งเศรษฐกิจหรือความประพฤติ ซึ่งขออัญเชิญมา ณ ที่นี้ ดังนี้

“...เศรษฐกิจพอเพียงนี้ ขออัยว่า เป็นการทั้งเศรษฐกิจหรือความประพฤติ ที่ทำอะไรเพื่อให้เกิดผลโดยมีเหตุและผล คือเกิดผลมันมาจากเหตุ ถ้าทำเหตุที่ดี ถ้าคิดให้ดีให้ผลที่ออกมาคือสิ่งที่ติดตามเหตุ การกระทำ ก็จะเป็นการกระทำที่ดี และ

ผลของการกระทำนั้น ก็จะเป็นการกระทำที่ดี ดีแปลว่ามีประสิทธิภาพ ดีแปลว่ามีประโยชน์ ดีแปลว่าทำให้มีความสุข...”

หลักสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง



เศรษฐกิจพอเพียงที่พระราชทาน เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ เศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เศรษฐกิจสำหรับคนยากจน ไม่ใช่เศรษฐกิจที่จะต้องมารัดเข็มขัดตระหนี่ถี่เหนียว พระองค์ทรงสอนให้ร่ำรวย แต่ร่ำรวยแล้วต้องรักษาให้คงอยู่ ร่ำรวยแล้วต้องยั่งยืน และต้องกระจายรายได้อย่างทั่วถึงพระองค์ทรงมีรับสั่งให้หลักไว้ ๓ สามประการ และเงื่อนไขประกอบ ๒ ประการเป็นแนวทางของการพัฒนาประเทศ และจะนำไปใช้ในการบริหารงานในองค์กรใดๆ ก็ได้ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ให้ใช้เหตุผลเป็นเครื่องนำทาง อย่าใช้กิเลสตัณหาเป็นเครื่องนำทาง อย่าทำตามกระแส ต้องมีความกล้าหาญเพียงพอที่จะเลือกหนทางว่าประเทศไทยต้องการจะพัฒนาไปทางไหน ไม่จำเป็นต้องทำตามกระแสของโลก เพราะเหตุผลคือแต่ละประเทศไม่เหมือนกัน ดังนั้น ต้องรักษาสติและปัญญาให้มั่นคง รู้จักใช้เหตุใช้ผลในการเลือกใช้ชีวิตของตัวเอง เช่น ในการทำงาน อย่าไปรับตำแหน่งที่ไม่ถนัดจะไปไม่รอด และจะมีความสุขทุกขในชีวิต ถ้าเรารู้ว่าเราถนัดก็ควรรับมาทำ เพราะเราแบกรับได้ และทำแล้วมีความสุข

ประการที่สอง ทำอะไรพอประมาณ การพอประมาณคือ ตรวจสอบศักยภาพของตนเองก่อนว่ามีจุดแข็งตรงไหน ฐานของตนเองอยู่ตรงไหน การจะพัฒนาอะไรต้องดูจากศักยภาพ แต่ละเรื่องว่าอยู่ที่ไหน เรามีขีดความสามารถควบคุมได้หรือไม่ และยึดเส้นทางสายกลาง ความพอดี สมดุล

ขอยกตัวอย่างความพอประมาณ เช่น บางคนบอกว่ามวยไทยเป็นแชมป์โลก แต่ต้องมีเงื่อนไขด้วยว่ารุ่นไหน ความพอประมาณของเรา คือรุ่นแบนตั้มเวทลงมา ไม่ใช่เฮฟวี่เวท ทั้งที่เรามีคนที่น่าหนักเท่ากับไมค์ ไทสัน แต่ส่งไปก็คงจะสู้เขาไม่ได้แน่นอน เพราะว่าเกินศักยภาพของเรา

คนที่รวยก็ไม่ควรปล่อยตัวกินมากเกินไปจนกระทั่งล้ม ทำให้ยึดอัดพึ่งอะไรก็กังวล แต่ถ้ากินน้อยเกินไป ทิวโฮยขึ้นมาก็เป็นทุกข์ ให้ยึดความพอดีไว้กินเกินประมาณมักจะเป็นโรคความดันโลหิตสูง หรือคลอเลสเทอรอลสูง ซึ่งไม่ได้เกิดจากเชื้อโรค แต่เป็นโรคที่เกิดจากพฤติกรรมการกิน ใน ๑๐๐ คน มักจะเป็นโรคพวกนี้ ๕๗ คน เพราะฉะนั้น ไม่ว่าจะทำอะไรต้อง “พอประมาณ”

ประการที่สาม ทำอะไรให้มีภูมิคุ้มกันตลอดเวลา เพราะไม่รู้พรุ่งนี้จะมีอะไรเกิดขึ้น ปัจจุบันสถานการณ์ต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้การวางแผนพัฒนาทำได้ยาก มีปัจจัยความเสี่ยงอยู่ตลอดเวลา จึงต้องมีวิสัยทัศน์แล้วเดินไปสู่จุดนั้น ตัวอย่างเช่น เรื่องราคาน้ำมันต้องมองในอนาคตถ้านำไปโอดีเซลมาใช้จะช่วยลดความเสี่ยงด้านราคาน้ำมันได้หรือไม่ เป็นต้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีรับสั่งเรื่องไปโอดีเซลมานานแล้ว ถ้าเราเตรียมการตั้งแต่ตอนนั้น ก็คงจะรับมือได้ดีกว่านี้ เพราะฉะนั้น การจะสร้างภูมิคุ้มกันต้องมีวิสัยทัศน์ (Vision) ผูกโยงไปด้วย

แม้กระทั่งระดับปัจเจกบุคคล ก็ต้องวางแผนเพื่อมีสิ่งที่ไม่คาดฝันเกิดขึ้นเช่น การเจ็บป่วย หรืออุบัติเหตุ ดังนั้นจึงต้องมีเงินออมสำรองไว้ใช้ สิ่ง que ทุกคนทำได้ คืออย่าประมาท ดังนั้น ทำอะไรต้องมีภูมิคุ้มกันด้วย อีกนัยหนึ่งภูมิคุ้มกันก็คือการบริหารความเสี่ยงนั่นเอง พระองค์ยังทรงให้มีเงื่อนไขรองรับที่สำคัญ ๒ ประการ คือ คนต้องดีด้วย ต้องมีจริยธรรมและคุณธรรม มีธรรมาภิบาล และดำเนินชีวิตด้วยความรอบรู้ รอบคอบ

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับสังคมทุกระดับ ได้แก่

ระดับบุคคลและครอบครัว

เศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว คือความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน กำหนดความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสวัตถุนิยม มีอิสรภาพเสรีภาพ ไม่มีพันธนาการอยู่กับสิ่งใด สามารถให้ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

ใน ๕ ด้านคือ พึ่งตนเองได้ทางจิตใจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีและทางเศรษฐกิจ

รู้จักคำว่า “พอ” และไม่เบียดเบียนผู้อื่น พยายามพัฒนาตนเองเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความชำนาญ และมีความสุขและความพอใจกับชีวิตที่พอเพียง ยึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิต เช่น ไม่ซื้อของมากมายเกินความจำเป็น หากพิจารณาให้ดีจะเห็นว่าของหลายอย่าง que ซื้อมาแล้วไม่ได้ใช้กลายเป็นขยะรกร้าง



ระดับชุมชน ประกอบด้วย บุคคลและครอบครัวที่มีความพอเพียงแล้ว

คนในชุมชนรวมกลุ่มทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม โดยอาศัยภูมิปัญญาและความสามารถของบุคคลและชุมชน ซึ่งในการดำเนินงานของชุมชนให้ประสบผลสำเร็จได้ จะต้องมีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต ดำเนินงานด้วยความโปร่งใส ตรงไปตรงมา ตรวจสอบได้ ดำเนินงานด้วยความพอประมาณอย่างมีเหตุผล ไม่สนับสนุนการลงทุนจนเกินตัว ดำเนินงานอย่างรอบคอบ มีสติปัญญา อีกทั้งต้องมีความรอบรู้ที่เหมาะสมเพื่อนำมาปรับปรุงการดำเนินงานของชุมชนให้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง และนำมาสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากทั้งภายในและภายนอก และมีการพัฒนาไปสู่เครือข่ายระหว่างชุมชนต่างๆ

นอกจากนี้ การอยู่ร่วมกันในครอบครัวและชุมชนต้องถนอมน้ำใจและอยู่ร่วมกันให้ได้ อาศัยภูมิปัญญาความสามารถของตนและชุมชน มีความเอื้ออาทรต่อกันระหว่างสมาชิกชุมชน จะช่วยให้มีเครือข่ายเกิดพลังขึ้น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปัจจุบันคนในเมืองมักจะไม่รู้จักคนข้างบ้าน เพราะตื่นเช้าก็ต้องรีบออกจากบ้านไปทำงาน ไม่เหมือนสังคมสมัยก่อนที่มักจะรู้จักกันหมด จึงเห็นได้ว่าสังคมของเรากำลังอ่อนแอลงไปทุกที



ระดับรัฐหรือระดับประเทศประกอบด้วย สังคมต่างๆ ที่เข้มแข็ง

เป็นการบริหารจัดการประเทศ โดยเริ่มจากการวางรากฐานให้ประชาชนส่วนใหญ่อยู่อย่างพอมีพอกิน และพึ่งตนเองได้ มีความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีการรวมกลุ่มของชุมชนหลายๆ แห่ง เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ สืบทอดภูมิปัญญา และร่วมกันพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างรู้จัก สามัคคี เสริมสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างชุมชนให้เกิดเป็นสังคมแห่ง

ความพอเพียง

การพัฒนาในระดับประเทศ เป็นการวางรากฐานของประเทศว่าควรเดินไปข้างหน้าอย่างไร แค่นั้น ต้องดูสมรรถนะหรือจุดแข็งของเราเสียก่อนพอประมาณของเราอยู่แค่นั้น ศักยภาพของเราอยู่ที่ไหน ก็ควรไปทางนั้น เช่นเรื่องอาหาร มีนโยบาย “ครัวไทยสู่ครัวโลก” เราน่าจะทำได้ เพราะอาหารของเราอร่อยและมีคุณภาพมากกว่าของหลายๆ ประเทศ และเราเป็นประเทศเกษตร มีวัตถุดิบที่มีคุณภาพมากมาย ถ้าได้รับการส่งเสริมจะได้ประโยชน์ตั้งแต่คนผลิตวัตถุดิบจนถึงนักธุรกิจ เพียงแค่ผลิตอาหารฮาลาล ส่งบรูไน มาเลเซีย และตะวันออกกลาง ก็น่าจะมีรายได้มากเพียงพอแล้ว ถ้าเลือกให้เหมาะสมเราจะสามารถไปอยู่ที่ ๑ ของโลกได้ เป็นต้น

ระดับนักธุรกิจ

เริ่มจากความมุ่งมั่นในการดำเนินธุรกิจที่หวังผลประโยชน์หรือกำไรในระยะยาวมากกว่าระยะสั้น ยอมรับการมีกำไรในระดับพอประมาณ (Normal Profit) มีเหตุมีผลที่พอเพียงต่อนักธุรกิจที่ลงทุนหรือผู้ถือหุ้น และต้องไม่เป็นการแสวงหากำไรโดยการเอาเปรียบผู้บริโภคหรือผิดกฎหมายหลักของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ปฏิเสธการส่งออก แต่ต้องมีการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เพื่อให้พร้อมรับต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยระลึกเสมอว่าการจะก้าวให้ทันต่อกระแสโลกาภิวัตน์ ต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่ง

ทั้งนี้ นักธุรกิจสามารถกู้เงินมาลงทุนเพื่อสร้างรายได้ และต้องสามารถใช้หนี้ได้ ไม่ทำอะไรเกินตัว ต้องมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีความเพียร อดทนและรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต ปรับปรุงสินค้าและคุณภาพให้ทันกับความต้องการของตลาดและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีมีจริยธรรม คุณธรรม รักษาความสมดุลในการแบ่งปันผลประโยชน์ของธุรกิจในระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ ได้แก่ พนักงาน บริษัท ผู้บริโภค และสังคมโดยรวม จะอยู่ได้อย่างยั่งยืน

ระดับนักการเมือง

การกำหนดนโยบาย การออกกฎหมาย และข้อบัญญัติต่างๆ หรือดำเนินวิถีทางการเมืองให้ยึดมั่นอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียงและผลประโยชน์ของส่วนรวม ต้องใช้ความเสมอภาค มีทัศนคติและความคิดที่ดี บนพื้นฐานของความพอเพียงซื่อสัตย์ สุจริต มีความเพียร และมีสติในการทำกิจการต่างๆ

ระดับเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ระดับองค์กรหรือผู้บริหาร ต้องบริหารความเสี่ยง ไม่ทำโครงการที่เกินตัวหรือเสี่ยงเกินไป ปรับขนาดองค์กรให้เหมาะสม จัดกำลังคนตามความรู้ความสามารถ บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้วยความโปร่งใสและมีคุณธรรมบริหารจัดการทรัพยากรด้วยความประหยัดและคุ้มค่า และถ่ายทอดความรู้ในการปฏิบัติงาน การจัดเตรียมนโยบาย แผนงานหรือโครงการต่างๆ ต้องสอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านสังคมเศรษฐกิจและจิตใจควบคู่กันไป

ระดับเจ้าหน้าที่ ควรปรับวิถีและใช้ชีวิตแบบพอเพียง รู้จักพอประมาณและพึ่งตนเองเป็นหลัก ซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ รอบคอบ ระมัดระวัง ใช้จ่ายอย่างเหมาะสมกับรายได้ พัฒนาตนเองและความรู้อยู่เสมอ หลีกเลี่ยงอบายมุข รักษาวัฒนธรรมไทย ยึดประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน สามัคคี แบ่งปัน ให้บริการและช่วยเหลือประชาชนด้วยน้ำใจไมตรีอย่างรวดเร็วและเสมอภาค ในการประกาศนโยบายด้านต่างๆ ต้องมีเหตุมีผล คล่องตัว ทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป ป้องกันการเกิดปัญหาในภายภาคหน้า โดยการสร้างภูมิคุ้มกันซึ่งภาษาสมัยใหม่เรียกว่า การบริหารความเสี่ยง (Risk Management)

ระดับครูอาจารย์และผู้บริหารสถานศึกษา

เล็งเห็นความสำคัญและน้อมนำปรัชญา มาปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างเป็นแม่พิมพ์และพ่อพิมพ์ที่ดีทั้งในด้านการดำเนินชีวิต อาทิ ชยัน อดทน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการพนันและอบายมุข ไม่ฟุ้งเฟ้อ uly และพัฒนาระบบการเรียนการสอนตามหลักปรัชญา อาทิ ตั้งใจสอน หมั่นหาความรู้เพิ่มเติม เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับนักเรียน กระตุ้นให้เด็กรักการเรียน คิดเป็น ทำเป็น และปลูกฝังคุณธรรม เพื่อเป็นการสร้างคนดีคนเก่งให้แก่สังคม

ระดับนักเรียน นิสิต นักศึกษา



ต้องรู้จักแบ่งเวลาเรียน เล่น และดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมและพอประมาณกับตนเอง ใฝ่หาความรู้ ใช้หลักวิชาและความรู้จริงในการตัดสินใจลงมือทำสิ่งต่างๆ ปฏิบัติตนและคบเพื่อนเป็นกัลยาณมิตร ชยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์แบ่งปัน กตัญญู รู้จักใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผลและรอบคอบ รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันทางศีลธรรมให้แก่ตนเอง อาทิ ไม่ลักขโมย ไม่พูดปด ไม่สูบบุหรี่ และไม่ดื่มสุรา

ประชาชนทุกคน

ดำรงชีวิตบนพื้นฐานของการรู้จักตนเอง การคิดพึ่งพาตนเอง และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงสอดคล้องกับหลักคำสอนของทุกศาสนา ที่ให้ดำเนินชีวิตตามกรอบคุณธรรม ไม่ทำการใดๆที่เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น ไม่ฟุ้งเฟ้อหรือทำอะไรที่เกินตน รู้จักแบ่งปัน และช่วยเหลือผู้อื่นตามความเหมาะสมและกำลังความสามารถของตน ดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง คือ คำนึงถึงความพอดี ไม่มากเกินไป หรือน้อยเกินไป



เกษตรกร

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานทฤษฎีใหม่ สำหรับเกษตรกร เพื่อเดินทางไปสู่ความพอเพียง ระบบทุนนิยม กระตุ้นให้เกษตรกรปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ปลูกข้าว อ้อย ยางพารา ปอ หรือสับปะรดเพียงอย่างเดียวเพราะขณะนั้นมีรายได้ดี แทนที่จะปลูกหลายๆ อย่างไว้กินและใช้เองในครอบครัวและไว้ขายด้วย หากพืชนั้นมีปัญหาที่ไม่สามารถมีรายได้จากทางอื่น และยังคงซื้อพืชอื่นๆ มาทำอาหารบริโภคอีกด้วยยกตัวอย่างเช่น ชาวนาที่ปลูกข้าวอย่างเดียว พอขายข้าวเปลือกแล้วก็ต้องซื้อข้าวสาร และผักอื่นๆ สำหรับบริโภค จึงช่วยตัวเองไม่ได้ หากปีไหนฝนไม่แล้งและพืชนั้นราคาสูงก็ไม่มีปัญหา แต่ถ้าปีไหนแห้งแล้งก็จะทำให้เสียหายได้พระองค์ จึงทรงให้ความสำคัญกับการทำการเกษตรเพื่อพออยู่พอกินก่อน โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็นสัดส่วน ๓๐ : ๓๐ : ๓๐ : ๑๐ โดย ๓๐ เปอร์เซ็นต์แรกให้ขุดสระน้ำ เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ โดยไม่หวังพึ่งน้ำจากธรรมชาติเพียงอย่างเดียวสระน้ำนี้ยังสามารถเลี้ยงปลาได้อีกด้วย เป็นอาหารโปรตีนราคาถูกด้วย และหากมีมากยังขายเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่ง

อีก ๓๐ เปอร์เซ็นต์ที่สอง ปลูกข้าว เพื่อไว้กิน ไร่ข้าว ใช้เลี้ยงหมูได้อีกพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสอนว่า ชาวกลองมีคุณค่าทางอาหารสูง เพราะที่สืออกไปเพื่อให้ได้ ชาวชาวนั้นเป็นการเอาสิ่งที่มีประโยชน์ออกไปหมด ได้ความสวยงามและความอร่อยแต่ประโยชน์น้อย ทำให้คนไทยหันมานิยมกินข้าวกลองซึ่งในปัจจุบันเป็นที่นิยมและราคาแพงกว่า ข้าวขาวเสียอีก เพราะฉะนั้นหมูที่กินไร่ข้าวกลับได้กินของดีที่สุด ส่วนอีก ๓๐ เปอร์เซ็นต์ที่สาม ปลูกพืชไร่ พืชสวน และผักสวนครัวสำหรับบริโภคและขายได้ด้วย อาทิ พริก หอม ตะไคร้ กระเทียม มะพร้าวผักและผลไม้ต่างๆ เมื่อทำครบถ้วนหมดแล้วจะสามารถมีอาหารบริโภคโดยไม่ต้องซื้ออะไรเลย

ไม่มีสารพิษด้วย สำหรับ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ที่เหลือ เป็นที่อยู่อาศัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตรัสว่า เศรษฐกิจพอเพียงนี้ กินอย่างไรก็ไม่หมด ที่เหลือนำไปขายได้ รวมกลุ่มกันขึ้นมาและนำไปขายที่เดียวกัน หรือจะแปรสภาพเป็นเครื่องแกง หรืออื่น ๆ ตามวัตถุดิบได้มากมาย และเมื่อมีทุนมากขึ้นก็สามารถซื้อเครื่องปั้นมาทำเครื่องแกงได้ จากนั้นก็รวมกลุ่มกันเป็นสหกรณ์ หรือร้านค้าชุมชนขึ้นมา เพื่อเป็นแหล่งขายสินค้าภายในชุมชน จากอุตสาหกรรมนี้นำไปสู่ธุรกิจได้ เป็นการทำตามลำดับขั้น และรวบแบบยั่งยืน

ตัวอย่างของการน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในระดับเกษตรกรมีอยู่มากมาย เขาอยู่อย่างมีความสุขและร่ำรวยอย่างไม่น่าเชื่อในพื้นที่เล็กๆ สำหรับระดับธุรกิจนั้นมีหลายบริษัททั้งธุรกิจขนาดใหญ่ กลางและเล็ก ได้น้อมนำไปใช้แล้วประสบความสำเร็จ ซึ่งขณะนั้นมหาวิทยาลัยหลายแห่งมีหลักสูตรสอนเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารธุรกิจ ขอแนะนำให้ท่านอ่านหนังสือเล่มหนึ่งคือ The Millionaires Next Door ซึ่งนำเศรษฐีอเมริกันประมาณ ๑๐๐ คน มาศึกษาพฤติกรรม โดยเชิญเศรษฐีมางานเลี้ยง จัดไข่ปลาการ์เวียร์ แซมเปญ และอาหารแพงๆ หลายอย่างปรากฏว่าเศรษฐีเกินครึ่งไม่แตะเลย ถามว่าทำไม เศรษฐีบอกว่าเขาไม่เคยกินเขาใช้ชีวิตอยู่แบบพอเพียง ไม่มีความจำเป็นจะต้องกิน ไม่เคยตามตลาดก่อนที่จะขยายธุรกิจ เขาดูตัวเขาเองก่อน เขากู้น้อยที่สุด พอเกิดวิกฤตจึงได้รับผลกระทบน้อยที่สุด นั่นเป็นเพราะเขายึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง... ทางออกของโลกาภิวัตน์

นานาประเทศต่างยกย่องพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเราว่าทรงเป็น King of the King เป็นพระมหากษัตริย์ที่ใกล้ชิดประชาชนที่สุดเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์เดียวที่ประชาชนชาวโลกยอมรับ เมื่อปี ๒๕๔๙ องค์การสหประชาชาติได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล “ความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์” และกราบบังคมทูลว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้เป็นประโยชน์เฉพาะกับประเทศไทย แต่เป็นประโยชน์กับทุกประเทศที่ต้องการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน นอกจากนี้โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย ได้จัดทำรายงานการพัฒนาคนของประเทศไทยปี ๒๕๕๐ เรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคน” และเผยแพร่ไปทั่วโลก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ได้ทรงแนะนำเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับประชาชนชาวไทยเท่านั้น หากทรงแนะนำทางออกสำหรับชาวโลกด้วย เพื่อโลกาภิวัตน์ (Globalization) เดินไปในหนทางที่ถูกต้อง เหมาะสมพอเพียง และนำไปสู่ความสมดุลง่ายยืน บนฐานของคุณธรรม จริยธรรม และของสามัคคี

เศรษฐกิจพอเพียง... นำสู่ความสุขของชีวิตอย่างยั่งยืน

“เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย เป็นแนวทางที่เน้นการบูรณาการในการดำเนินชีวิต ที่สอดคล้องกับความเป็นจริงและความเป็นไทยเนื้อหาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ คือ ความพอประมาณที่ตั้งอยู่บนความซื่อสัตย์ โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ความมีปัญญา มีเหตุผลซึ่งทำให้ไม่ขาดสติ มีความรอบรู้ รอบคอบ และรู้ รัก สามัคคี ซึ่งเกิดจาก ความรักความเมตตา ความเอื้ออาทรต่อกัน อันเกิดผลในทางสร้างสรรค์ต่อสังคมตั้งนั้น จึงควรมีการนำเนื้อหาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับสังคมทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคลและครอบครัว ระดับชุมชน และระดับรัฐ หรือระดับประเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง สติปัญญา และวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทย เพื่อนำประโยชน์สุขมาสู่ประชาชนชาวไทยและประเทศชาติตลอดไป

เอกสารอ้างอิง

สุเมธ ตันติเวชกุล, การทรงงานพัฒนาประเทศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สิงหาคม ๒๕๕๔.

